

عنوان: فاصله زمانی بین تزریق واکسن کووید-۱۹ و واکسن آنفلوانزا چقدر باید باشد؟

پیام اصلی

- مطالعات و شواهدی که مستقیماً فاصله زمانی مناسب بین تزریق واکسن کووید-۱۹ و واکسن آنفلوانزا را بررسی کرده باشند، وجود ندارد؛
- شواهدی وجود ندارد که نشان دهنده تداخل استفاده از واکسن کووید-۱۹ و واکسن آنفلوانزا باشد؛
- با توجه به شواهد محدود موجود، به منظور به حداقل رساندن سردرگمی در خصوص هرگونه واکنش مرتبط، ۱۴ روز فاصله و حداقل ۷ روز فاصله بین تزریق واکسن کووید-۱۹ و واکسن آنفلوانزا توصیه می‌شود؛
- ضرورت دارد برای بررسی فاصله زمانی مناسب بین تزریق واکسن کووید-۱۹ و واکسن آنفلوانزا، مطالعات کافی و دقیق در سطح جهانی انجام شود.

به سفارش معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

گزاره برگ پیش رو، مرور سریع مطالعات موجود است که توسط موسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران تهیه شده است و دستورالعمل تخصصی نیست، لذا در استفاده از مطالب این گزاره برگ این موضوع مدنظر قرار گیرد.

مقدمه

آنفلوانزا یکی از بیماری‌های بسیار مهم است که سالانه در کل دنیا منجر به مرگ صدها نفر و بستری شدن هزاران نفر در بیمارستان‌ها می‌گردد. مرکز کنترل و پیشگیری بیماری‌ها در ایالات متحده آمریکا تخمین می‌زند که واکسیناسیون علیه آنفلوانزا، شدت بیماری، مراجعات پزشکی، بستری شدن بیمارستانی و مرگ را کاهش می‌دهد. با شیوع ویروس کووید-۱۹ و براساس مقالات معتبر منتشر شده، مشخص گردید که امکان ابتلای همزمان به این دو بیماری وجود دارد و باید پیش از شروع فصل سرما تمهیدات لازم برای مقابله با همه‌گیری همزمان این دو بیماری فراهم گردد. حال این سؤال مطرح می‌گردد که فاصله زمانی بین تزریق واکسن کووید-۱۹ و واکسن آنفلوانزا چقدر باید باشد؟

مطالعات و شواهدی که مستقیماً فاصله زمانی مناسب بین تزریق واکسن کووید-۱۹ و واکسن آنفلوانزا را بررسی کرده باشند، وجود ندارد. در عین حال، هیچ شواهدی هم وجود ندارد که نشان دهنده تداخل استفاده از واکسن کووید-۱۹ و واکسن آنفلوانزا باشد. اگرچه داده‌ای برای تزریق همزمان واکسن کووید-۱۹ با سایر واکسن‌ها وجود ندارد، اما تجربه گسترده در زمینه واکسن‌های دیگر (غیر از کووید-۱۹) نشان داده است که ایمنی‌زایی و عوارض جانبی، چه در زمان تزریق به تنهایی و چه تزریق به‌طور همزمان به‌طور کلی مشابه هستند. اما با توجه به عدم وجود داده‌ها بر روی تزریق همزمان این دو واکسن و به حداقل رساندن سردرگمی در خصوص هرگونه واکنش مرتبط، حفظ فاصله دو هفته‌ای (۱۴ روزه) بین تزریق واکسن کووید-۱۹ و تزریق هر نوع واکسن دیگر (همانند واکسن آنفلوانزا) توسط مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها^۱ و مرکز مشاوره ایمن‌سازی^۲ توصیه شده است. گروه مشاوره فنی استرالیا در مورد ایمن‌سازی^۳، حداقل زمان ترجیحی بین دریافت واکسن کووید-۱۹ و سایر واکسن‌ها مانند واکسن آنفلوانزا را ۷ روز در نظر گرفتند و کاهش این فاصله زمانی (کمتر از ۷ روز) را در شرایط ذیل قابل قبول دانستند:

- افزایش خطر ناشی از کووید-۱۹ یا سایر واکسن‌های پیشگیری‌کننده از بیماری (برای مثال شیوع کووید-۱۹، شیوع آنفلوانزا، زخم‌های مستعد به کزاز)؛
- مباحث لجستیکی یا پشتیبانی مانند دشواری برنامه‌ریزی برای حفظ فاصله ۷ روزه.

این بدان معنی است که در صورت لزوم، فرد ممکن است قادر به دریافت واکسن دیگری در بین دو دوز واکسن کووید-۱۹ باشد. همانند سایر واکسن‌ها، اگر فرد دریافت‌کننده واکسن به شدت ناخوش احوال شود، واکسیناسیون باید به تعویق بیفتد. اگر فرد برای مدت زمان کوتاهی عوارض ناخواسته همچون تب بعد از دریافت واکسن را تجربه کند، سایر واکسن‌ها تا زمان از بین رفتن این عوارض نباید تزریق شوند. تزریق همزمان یا نزدیک به هم دو یا چند واکسن، برخی مواقع می‌تواند منجر به درجه بالاتری از عوارض جانبی خفیف تا متوسط شود و نسبت دادن عوارض جانبی بالقوه را به واکسیناسیون با چالش روبه‌رو می‌کند. اگر تزریق دو واکسن کووید-۱۹ و آنفلوانزا به‌صورت همزمان صورت گیرد، واکسیناسیون مجدد برای هیچ یک از واکسن‌ها مورد نیاز نیست و تنها بیمار باید مطلع باشد که احتمال افزایش عوارض جانبی مشترک وجود خواهد داشت. برخی نکات مهم در مورد فاصله زمانی بین تزریق واکسن کووید-۱۹ و واکسن آنفلوانزا در ذیل مطرح شده است:

- اگر واکسن آنفلوانزا حاوی ویروس زنده، تزریق شده است، چهار هفته منتظر بمانید و سپس واکسن کووید-۱۹ را تزریق نمایید، اما اگر عملی نباشد، تزریق آن را به تأخیر نیندازید؛
- اگر دوز اول واکسن کووید-۱۹ را دریافت کرده‌اید، در اسرع وقت (بسته به نوع واکسن) دوز دوم را دریافت نمایید و بعد از ۱۴ روز واکسن آنفلوانزا را دریافت نمایید؛
- اگر در نوبت دریافت واکسن کووید-۱۹ هستید، به محض در دسترس بودن واکسن آنفلوانزا، آن را دریافت نمایید و پس از ۱۴ روز در صورت در دسترس بودن، واکسن کووید-۱۹ را تزریق نمایید.

- Centers for Disease Control and Prevention (CDC)
- Immunisation Advisory Centre (IMAC)
- Australian Technical Advisory Group on Immunisation (ATAGI)

نتیجه‌گیری

هیچ شواهدی در خصوص فاصله زمانی مناسب بین تزریق واکسن کووید-۱۹ و واکسن آنفلوانزا وجود نداشت. در دستورالعمل‌هایی که توسط مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها و مراکز ایمن‌سازی ارائه شده بود، فاصله زمانی ۱۴ روز و حداقل ۷ روز، به‌منظور به حداقل رساندن عوارض جانبی و هرگونه واکنش مرتبط پیشنهاد شده بود و همچنین عنوان کردند که کاهش این فاصله زمانی در مواقع اضطراری، بلامانع است.

منابع

- Rolfes MA, Foppa IM, Garg S, Flannery B, Brammer L, Singleton JA, et al. (December 9, 2016). "2015–2016 Estimated Influenza Illnesses, Medical visits, and Hospitalizations Averted by Vaccination in the United States". U.S. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Archived from the original on December 2, 2019. Retrieved December 24, 2017.
- <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/clinical-considerations/covid-19-vaccines-us.html#Coadministration>
- Immunisation (ATAGI). Clinical guidance on use of COVID-19 vaccine in Australia in 2021 (v7.0). Version 7.0. 19 August 2021.
- <https://www.influenza.org.nz/administration-and-answers-some-frequently-asked-questions-about-influenza-vaccination>.

